

Izbija vsak dan razen nedel in praznikov.

Issued daily except Sundays and Holidays.

Obrambni svet poklican v Washington.

Posvetovanje je važno.

PROHIBICIONISTI HOČEJO RIBARITI V KALNEM.
— BOGATINOM NI VŠEČ NOV DAVČNI NAČRT.
— HOČEJO, DA DELAVSTVO NOSI ŽRTVE.

Washington, D. C. — Po izjavi, da se Združene države ne bodo pogajale z Nemčijo, dokler Nemčija ne prikléče brezobzirnega bojevanja s potapljačami, je uprava izvršila nadaljne korake v obrambo ameriških interesov.

Vojni tajnik Baker je pozval na sejo narodni obrambni odbor in posvetovalno komisijo.

Iz oficijelnih krogov prihaja vest, da je predsednik instruiral tajnika Bakerja, predsednika narodnega obrambnega odbora, da oba odbora izdelata načrt za oborožitev in opremo za 500,000 mož poleg milice in regularne armade.

Posvetovalna komisija je že dokončala precej preliminarne dela glede mobilizacije industrije in oskrbe municije. Delo v tem oziru je torej v polnem tiru.

"Združena preša" je sporočila, da bo Nemčija skušala skozi nevtraln silo se pogajati z Združenimi državami glede vojevanja s potapljačami.

Glede te vesti so različna mnenja. Nekateri vidijo v tej vesti poizkus Nemčije, da se ljudsko mnenje v Združenih državah razdeli v dva tabora, meitem ko Nemčija še vedno nadaljuje boj s potapljačami proti ameriškim trgovskim ladjam. Drugi zopet pravijo, da Nemčija poizkusi vse, da prepreči vojno z Združenimi državami in išče zdaj izhod iz zapletljave, v katere je zabredla z brezobzirnim bojem s potapljačami.

Uradniki v državnem departmentu počejo razpravljati o stvari: ne potrdijo in ne zanikajo, da je bil državnemu departmentu stavljen tak predlog. Vendar pa nekateri priznajo, da mogoče Nemčija izvrši tako potezo, ki pa ne bo nepričakovana.

Okolišne govore, da Švedska iz lastne inicijative ali pa na priporočilo Nemčije inicijativa pogajanje. Bilo je več informativnih konferenc med švedskimi poslankom in A. B. C. silami iz Južne Amerike. Pravijo, da je namen teh konferenc, da tri južnoameriške republike inicijativajo pogajanje.

V podučnih krogih tudi govorijo, da posredovanje skozi Švedsko pomeni, da Nemčija ne išče vojne z Združenimi državami in da je pripravljena odnehati skozi posredovanje druge sile. "Nemčija trdi, da je blokada s potapljačami uspešna in radi tega uradniki v upravi ne verjamejo, da je ta hipoteza pravilna.

Columbus, O. — Položaj, ki je nastal med Združenimi državami in Nemčijo v sled brezobzirnega boja s potapljačami na morju, hočejo tudi prohibicionisti izriniti v svoje svrhe. Wayne B. Wheeler, vrhovni pravdnik "Prohibitionist", je izjavil:

"Če bo napovedana vojna, zahtevali bomo resolucijo za narodno prohibicijo kot del pripravljane programa za vojno. Vsaki član postaja jasnejše, da se ne more narod pripraviti za vojno, če ni trezen narod. Narod ne postane trezen, dokler ne bodo odpravljani saluni."

Po teh besedah je Wheeler dejal, da je v novem kongresu več poslancev za prohibicijo kot v starem.

Program prohibicionistov za izredno kongresno zasedanje bodo izdelali, zastopniki "Prohibitionist" in pridruženih organizacij na 1. aprila v Washingtonu, preden začne zborovati kongres.

Prohibicionisti hočejo izriniti izredni položaj, da izvedejo svoje načrte. Besede, ki jih govorijo prohibicionisti o treznosti, so direktno žaljive, ker postavljajo ameriško ljudstvo v tako luč, kot da sestoji iz samih pijancev. Mogoče so se gospodini, ki pri-

Kozaška predloga sprejeta v državnem senatu.

DELAVSTVO SE JE PREMALO ZANIMALO ZA STVAR.

Albany, N. Y. — Ko je bila konstablerska predloga na dnevnem redu v državnem senatu, je senator Knight iz okraja Wyoming dejal:

"Glasujem za predlogo državne policije z nejevoljo in s pomenom, ki ga ima za bodočnost. Bojim se, da bomo v bodočnosti obžalovali, da smo glasovali za to predlogo in ustanovili to silo. Mislim pa, da je mišljenje v državi naklonjeno predlogi in zato glasujem zanjo."

Predloga je bila v senatu sprejeta po triurni debati in cepili so se republikanski glasovi tako, da sta Ellen B. Brown in senator Mills, prijatelja New York Central železnice, skoraj izgubila valet iz rok. Končno je za predlogo glasovalo 26 senatorjev, proti nji pa 24. Tako je bila sprejeta predloga, ki tvori največjo nevarnost za delavstvo.

Delavci, ki so nastopili proti predlogi in se poslužili vseh legalnih sredstev, da preprečijo predlogo, so mnenja, da tisti delavci, ki niso poslali protestov in protestnih dopisnic vsem senatorjem, nimajo nikomur delati očitkov kot sebi. Njih malomarnost je zakrivila, da je bila predloga sprejeta. Senator Knight je bil nasprotnik predloge, ali parlamentarni zakulisniki iz Wall Streeta so tako vplivali nanj, ker delavstvo ni poslalo protestov, da je mislil, da ljudstvo zahteva tako predlogo. Če bi delavstvo poslalo svoje proteste tudi senatorju Knightu, bi bila predloga pokopana. Še v zadnjem septembru je kot poslanec v legislaturni zbornici glasoval proti predlogi in glasoval bi tudi sedaj, če bi organizirano delavstvo nastopilo kot en moč proti predlogi in poslalo protest vsem senatorjem.

Senator Ross R. Graves iz Buffalo, ki je dobil iz svojega volilnega okraja peticijo proti predlogi, ki jo je podpisalo nad 5,000 volilcev, je govoril proti predlogi, ne oziiraje se na to, kaj porečejo vodje republikanske stranke. Bila je ugodna prilika, da se pokopje predlogo, a delavstvo je zamudilo to priliko, ker je bilo premalo aktivno v opozicijo proti predlogi, ki se bo te neaktivnosti še brtko kesalo v stavki, ko bodo policiji na konjih jezдили prek štrajkarjev in udrihali na desno in levo s količi.

Republikanski senatorji, ki so se ozirali na proteste volilcev in so glasovali proti predlogi, se niso podvrgli volji voditeljev republikanske stranke, ampak so izvršili, kar so zahtevali volilci. Če bi tako akcijo podvezlo organizirano delavstvo v vseh volilnih okrajih, bi se senatorji ravnali po tej akciji.

Parlamentarni zakulisniki iz Wall Streeta so bili ves čas na delu in dosegli so, kar so želeli.

Bitka še ni izgubljena, ker pride predloga pred legislaturno zbornico. Ali če organizirano delavstvo ne nastopi pravočasno in odločno proti predlogi, bo bitka izgubljena.

POZDRAV RUSKEMU DELAVSTVU.

New York, N. Y. — Morris Hilquitt je poslal Teheidzu, socialističnemu poslancu v ruski dumi, sledečo brzojavko:

"Ameriški socialisti pozdravljajo najpristnejše znago sil, ki se bojujejo za svobodo in napredek.

Živela mednarodna demokracija in socializem."

MOŽ JE OKLOFUTAL SV. JO ŽENO IN SODIŠČE GA JE OPROSTILO.

New York, N. Y. — 56letni Edmund Durka je priznal pred sodnikom Mahonom, da je oklofutal svojo 24letno ženo. Dostavil je, da jo je oklofutal, ker vsaki dan izpušči štiri zavojc eigaret. Sodnik je na to dejal: "Prosti ste!"

Priziv uložen.

DELAVCI SO PRIPRAVLJENI STVAR ZAGOVARJATI PRED NAJVIŠJEM SODIŠČEM.

Chicago, Ill. — Člani organizacije "Ladies' Garment Workers Union," ki jih je sodnik Baldwin obsodil v zapor radi kršenja sodnijske prepovedi, bodo apelirali do najvišje instance. Advokat Clarence Darrow je že vložil priziv in organizacija ne bo štedila stroškov, dokler ne bo razveljavljena razsodba.

Obsojeni štrajkarji so na prostem pod poroštvom od \$500 do \$3000.

Sodnik Baldwin je sodbo utemeljil z dolgo pismeno izjavo, v kateri hoče dokazati, da ga je le spoštovanje do zakona privedlo do tega, da je obtožence radi kršitve njegove sodnijske prepovedi obsodil v zapor.

Baldwin zavzema stališče, da štrajkar nima pravice se vračati na mesto, na katerem je delal, ko je zastavkal. Vsled tega se tudi trdititi ne more, da so stavkokaži zavzeli prostore stavkokažev.

Obsojeni so bili: Sol. Seidman, mednarodni predsednik unije na 15 dni zapora; Lizzie Wexler na 30 dni; Eugene Daley na 20 dni; Lizzie Dorfin na 10 dni in Edna Kuhn na 15 dni. Steve Summer, predsednik unije razvažalec mleka, je dobil 70 dni zapora.

Glede glavnega predsednika in 36 drugih štrajkarjev sodnik še ni izrekel sodbe in jo izreče dne 9. maja. Schleinger, glavni predsednik unije, je moral položiti \$2000 porošstva, drugi štrajkarji pa po \$500.

Štrajkarji so obdržavali več protestnih shodov, na katerih so povdarjali, da nadaljujejo s stavko kljub stališču, ki ga zavzemajo sodišča.

Pred tovarno S. Sobela na 2005 W. Division ulici je prišlo do rabuke med štrajkaščimi delavkami in stavkokaži. Ravnatelj tovarne je hotel odgnati štrajkaščice delavke, pa jim ni bil kos. Delavke ga seveda niso prijemale z glave-rokami in poklekale so policijo, ki je aretirala dve delavki.

KAJ JE PRIDIGAL KATOLIŠKI POP.

Hibbing, Minn. — "Duluth Herald" je prinesel o pridigi nekega "fathra" James Hogana izveček. Govoril je o sedmi božji zapovedi "ne kradi." Dejal je:

"Na pravici slone vse druge čednosti. Petdeset odstotkov vseh nemirov je povzročilo pregrešek proti tej zapovedi. Socialisti verjamejo, da se pravica človeka lahko uniči, to spreminja božjo postavbo v človeško postavbo. Nihče nima pravice spreminjati božje postavbe. Ta zakon je navaden.

Če socialist verjame v to postavbo, ne verjame v zapoved, v temeljni zakon pravice."

Popu, ki je hotel socialiste očrniti kot tatove, povemo, da cerkev ne verjame v božje postavbe, ampak se ravna po obstoječih človeških postavbah, ki se spreminjajo po gospodarstvu, uvedenem v človeški družbi. Cerkev pravi in tudi popje trdijo, da so v sv. pismu zapisane božje postavbe. V sv. pismu stoji zapisano: "Ne nabirajte zakladov, ker jih rja in moli žro."

Zakaj se cerkev ne ravna po tej postavbi? Zakaj nabira cerkev zaklade, posebno če ve, da pojde božje vel'blod skozi šivankino uho kot bogatini in nebesa? Bolj pametno bi bilo, da se popje peča s takimi vprašanji, mesto da govori o socializmu, o katerem ravno toliko razume kot novorojen dete.

Če hoče pop govoriti o socializmu, je treba, da ga študira in preprizna se bo, da so socialistični nauki bližje božji postavbi kot pa njegovo čevkanje, ki nima repa ne glave.

VREME.

Danes lepo vreme; vetrovi od zapada.
Solneni vzhod ob 5:48 a. m.; solneni zahod 6:05 p. m.

Nova Rusija pometa s preostanki carizma.

Žene so v Rusiji dobile volilno pravico.

NOVA RUSIJA PRIZNANA OD ZDRUŽENIH DRŽAV.
— NEMŠKA POTAPLJAČA JE ZOPET POTOPI LA AMERIŠKI PARNIK. — NA ZAPADNI FRONTI JE PRIČELO KLANJE V VEČJEM OBSEGU.

London, 23. marca. — Reuterjeva agentura v Kristijaniji poroča, da je nemški poslanik obvestil norveško vlado, da del Severnega Ledenege morja, ki se nahaja od 24 stopinj vzhodne dolžine in nad 75 stopinj severne, izvzemai norveškega vodovja, spada v vojni pas. Ladje bodo napadene z vsakovrtnim orožjem. Nevtralne ladje, ki gredo v te vode, store to na svojo risko. Nevtralne ladje, ki so na povratku, ne bodo napadene brez svarila do 5. aprila.

Berlin, Brezlično v Sayville, 23. marca. — Prekomorska časnikaška agentura poroča, da so zavezniki do sedaj sgrubili na bojnih ladjah 850,000 ton. Pri tem je vsota zadnja francoska oklopna jata Dantovega razreda, ki je bila potopljena v Sredozemskem morju.

Tonaža je tako velika kot tonaža ruskega in japonskega brodovja pred začetkom vojne, ali za 60,000 ton nižja kot tonaža ameriške mornarice, ki je po velikosti tretja mornarica na svetu.

Petrograd, 25. marca. — Ruske čete napredujejo zapadno od Kermarsala v Perziji in so le 45 milj oddaljene od Mesopotamije. Vojni urad poroča, da so bili Turki poraženi v šestnajsturni bitki zunanaj Kerinda in so se ustavili v smeri Kerinda.

Petrograd, 23. marca. — Ministrstvo za zunanje zadeve naznanja, da so vsi zakoni, ki so omejevali svobodo na Finskem preklicani.

Ruski člani finskega senata, ki jih je imenovala cesarska ruska vlada, mesto da bi jih izvolil parlament, so odpoklicani in njih mesta zavzamejo senatorji, ki bodo izvoljeni v smislu postavbe. O vseh pravicah bo izključno določal finski zakonodajni zastop.

RUSKE ŽENE IMAJO VOLILNO PRAVICO.

Provizorična ruska vlada je sklenila, da smejo tudi žene voliti delegate za ustavodajni zbor.

Petrograd, 23. marca. — Splošna, enaka, tajna in direktna volilna pravica je dovoljena tudi Rusinjam. Danes je bilo razglašeno, da je provizorična vlada sklenila, da smejo tudi ženske voliti zastopnike za ustavodajni zbor. Nekateri člani dume so se protivili ženski volilni pravici iz razloga, da bi tak radikalni korak povzročil veliko zmešnjavo med ljudstvom, toda naprednejša večina je zmagala. Zagovorniki ženske volilne pravice so sklicali velik javni shod za v nedeljo.

Minister Miljukov je danes povedal časnikarskim poročevalcem, da je Rusija danes močnejša v vsakem oziru, kakor je pa bila kdaj prej pod carjem. Dežela se hitro prilagodi novim razmeram in delavski svet (radikalni člani vlade) soglašuje s praktičnim delom vlade. V dokaz, kako lena in zanikrna je bila stara vlada, je navedel Miljukov dejstvo, da je v Vladivostoku nakupljenih 26 milijonov zavojev poštnih poštijatev iz Amerike, Anglije in Japonske v sled zanemarnjenega prometa na transibirski železnici. Zavoji vsebujejo obleko, živež, zdravila in druge potrebščine.

Združene države so priznale novo Rusijo.

Petrograd, 23. marca. — Ameriški poslanik Francis je včeraj obiskal historično Marinsko pala-

čo, kjer so zborovali ministri nove vlade, in je nagovoril ministre sledeče:

"Kot poslanik in zastopnik Združenih držav imam čast izjaviti po navodilih iz Washingtona, da je vlada Združenih držav priznala novo vlado Rusije, in me ne kot poslanika bo veselilo nadaljevati stike z Rusijo s posredovanjem nove vlade."

Nato je poslanik v imenu Združenih držav pozdravil novo vlado in ji želel sreče in napredka. Ministri so bili veseli, kajti Amerika je prva, ki je formalno priznala novo rusko vlado. Miljukov, minister zunanjih zadev, so je v imenu provizorične vlade zahvalil Francisu za priznanje in rekel, da se Rusija lahko čuti ponosno, ker jo prva priznava Amerika. Omenil je tudi, da je bil dvakrat v Ameriki in da načela, ki jih zastopa nova vlada, so ravno tista, na katerih temelji ameriška republika. Obenem je izrazil upanje, da velika sprememba, ki je porodila novo Rusijo, bo zblížala Ameriko in Rusijo tesneje skupaj kakor se nikdar prej.

Washington, 23. marca. — Državni department naznanja, da je ameriška vlada formalno priznala novo rusko vlado. Diplomatični Washington je prepričan, da je amer. vlada s tem utrdila stališče, petrogradske vlade in demantirala, da je revolucija uspešno vpropastila carizem. Jurij Babinev, dosedanj carjev poslanik v Washingtonu, bo moral predložiti poverilo nove vlade, ako bo hotel še ostati v službi.

Čarska palača — narodova last.

London, 23. marca. — Čarska Zimska palača v Petrogradu, eno najgizdavejših poslopij v Evropi, v kateri so se stoletja šopirili ruski carji in njihovi dvorjani — bo odslej pozorišče prvega odločilnega dejanja na poti osvojitve ruskega naroda iz politične sužnosti.

"Social Demokrat" iz Koda-nja danes poroča, da je nova vlada proglasila Zimsko palačo za narodovo last in v nji bo odslej sedež revolucionarne vlade in prostor, kjer bo zborovala ustavodajna konvencija. Namesto čarskega grba in njegove zastave vihra zdaj na tej palači rdeča zastava — znamenje zmagovalne revolucije.

Nova vlada pa ni zasedla sanio palače, temveč je zapolnila tudi vso bogato opravo v nji; med drugimi rečmi, ki so prišle v pest revolucionarne vlade, je tudi krona bivšega carja z mnogimi dragocennimi biserji in žlahtnimi kamni. Zastopniki delavstva zahtevajo, da da se krona pretopi v kovani denar in tako preide v roke ljudstva. Poleg krone so našli v carjevi zakladnici diamante v vrednosti 1,200,000 rubljev in na milijone vrednosti drugih dragih kamnov, ki so ležali tamkaj stoletja. Krona carice Katarine II. se cenil na pol milijona rubljev.

Čarskoje Selo — ječa bivšega carja.

Petrograd, 23. marea. — Ekarja so včeraj pripeljali v Čarskoje Selo v spremstvu revolucionarnih čet in postopje obkolili s stražami. Car se sme svobodno gibati v poslopju, toda praga ne sme prekoračiti. Nikolaj Romanov je bil na poti na jug, ko je včeraj dohitela njegov vlak v Mohilevu komisija štiri članov, katere je poslala дума z naročilom, da aretirajo bivšega carja in ga pripeljejo v Petrograd. Car se je takoj podal, rekoč, da je pripravljen na vse, kar se mu bo zgodilo. Dalje na 3. str. 1. kol.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Izhaja dnevno razen nedelj in praznikov.

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Kanada \$3 na leto, \$1.50 za pol leta in 75c za tri mesece; Chicago in inozemstvo \$4.50 na leto, \$2.25 za pol leta, \$1.13 za tri mesece.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Issued daily except Sunday and Holidays.

Owned by Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$3 per year; Chicago and foreign countries, \$4.50 per year.

Address:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

Telefon Lawndale 4635.

Datum v oklepaju h. pr. (Februarja 26-17) poleg vsakega imena in na slova pomeni, da vam je s tem dnevnom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

Ameriški delavec ni svoboden.

Mnogi kapitalistični dnevniki in buržoazni govorniki radi pripovedujejo, kakšno svobodo uživa ameriški delavec in pri tem kažejo na razlike, ki jih uživa delavec v republiki in monarhiji. Seveda ti listi in govorniki nečejo razumeti, da je kapitalizem po vsem svetu enak in da povsod izkorišča delavce. Kjer je kapitalizem, tam je delavec tudi njegov podložnik, in kapitalisti se trudijo, da ga uklenojo še v težje verige.

Delavec uživa tisto svobodo, ki si jo je sam iztrgal od gospodarskega trnoga. Poedim delavec ne opravi nič proti podjetništvu, in če kje delavec uživa večjo svobodo kot drugod, so si to svobodno izvojevali z organizacijo.

Če pravijo, da so delavci v ameriški republiki bolj svobodni kot v drugih deželah, tedaj je na tem nekaj resnice. Ali ta resnica velja le za organizirane delavce. Če delavci niso organizirani, ravnaajo z njimi ravnotako kot v kateri drugi deželi, kjer delavci še niso organizirani.

Ko so n. pr. zastavkali rudarji v Calumetu ali Minnesoti, smo se lahko prepričali, da za rudarje niso obstale v ustavi zajamčene pravice. Privatne družbe so najele klateže in jih oborožile, da so streljali in pretepali štrajkajoče rudarje. Lokalne oblasti so podpirale podjetnike in vlačile rudarje v ječo. Do danes še niste čitali ali slišali, da je bil aretiran predsednik bogate korporacije radi zarote, ker je korporacija najela klateže, ki so streljali na štrajkarje. Zgodilo se je vedno narobe. V ječo so ponetali pretepe in obstreljene štrajkarje, ki so z golimi pestmi branili svoje življenje pred dobro oboroženimi klateži. Taki dogodki se prav nič ne ločijo od dogodkov, ki so se odigrali v najtemnejših dneh Rusije, ko je bil ruski car samovladar z neomejeno močjo.

Vprav te dni smo doživeli nekaj drugega. Železničarji so zahtevali osem ur dela kot enoto enodnevnih mezd za deset ur dela in še posebej odškodnino za delo po osemurnem delu. Spor se je vlekel poldrugo leto in v poudeljek zvečer je knela pričetni stavka. In kaj se je zgodilo? Stavke ni bilo in železničarjem so priznali osemurni delavnik.

Železničarji so dosegli svoje zahteve brez stavke. Pretepali jih niso s koleni in tudi niso streljali nanje in jih vlačili v ječo. In zakaj? Železničarji so dobro organizirani in če bi ne priznali njih zahtev, bi vsavili delo ob določenem uri. Železničarji so si priborili košček svobode s pomočjo njih organizacije.

Svoboda delavcev pa ni odvisna le od strokovne organizacije, ampak je mnogo bolj odvisna od politične organizacije. Avstralija n. pr. ni republika, ampak je britska kolonija s samoupravo. In vendar uživajo delavci več svobode v Avstraliji kot v ameriški republiki. Tam se vlada ozira na delavske želje in zahteve.

Avstralija je kot britska kolonija direktno prizadeta vsled vojne in vendar so tam živila cenejša kot v Ameriki. Vlada je pokupila pšenice, ustanovila je svoje pekarnice in mesnice, določila je maksimalne cene, da odirati ne morejo odirati delavcev s poljubno visokimi cenami. Delavstvo v Avstraliji ni le strokovno organizirano, ampak ima tudi čvrsto politično organizacijo v delavski stranki. Če bi avstralsko delavstvo ne bilo politično organizirano, bi ga odirali odirali, da bi bilo groza. Večjo svobodo, ki jo uživajo delavci v Avstraliji, so si priborili delavci z gospodarsko in politično organizacijo.

Kapitalizem je povsod enak: v ameriški republiki, Avstraliji, Nemčiji ali pa v Franciji, Avstriji ali Italiji. "Nevidna vlada" gospodari na vsemih vladami na svetu. V republikah in monarhijah vladajo mogoče oligarhije, katerim se zde bolj važne cene, ki jih kvotira borza, kot svoboda, pravica in človeške pravice. Neumno je torej, če se baha delavec s svobodo, ki dela za druge. Če mora delavec druge vprašati za delo, da toliko zasluži, da se preživi, tedaj to dejstvo dokazuje, da ni svoboden. Če bi bili delavci svobodni, bi jani tudi ne bilo treba štrajkati, da si izboljšajo svoje razmere.

Delavci se morajo organizirati politično in strokovno, da obdržijo, kar so dosegli, in da nadaljujejo boj za gospodarsko svobodo. In če so delavci organizirani in združeni, se lahko bojujejo proti namenu kapitalističnih zarotnikov in nadaljujejo boj za odpravo kapitalistične sužnosti, da nekoga dne zasije svoboda za vsem zatiranim in tlačanim.

Slika nam kaže neoborožena ameriška parnika "City of Memphis" in "Vigilancia," ki so ju pogreznila nemške potapljače.

Potop obeh parnikov je poostri položaj med Nemčijo in Združenimi državami in povzročil je tudi, da bo kongres sklican k izrednemu zasedanju že dne 2. aprila mesto 16. aprila t. l.

Če Nemčija odneha od brezobzirnega boja s potapljači, tedaj se spor mogoče poravnava mirnim potom, ki postaja od dne do dne ostrejši.

DOPISI.

Newburg, Kans. — Iz naše naselbine se bolj malo piše; žal le, da še sedaj nimam kaj veselega poročati.

V nevarnosti bila je cela naselbina, kajti požar iz pol milje oddaljene naselbine Jacksonville, je dosegel tudi nas.

Za žrtev bral si je hišo z gospodskimi poslopji rojaka John Crepinška in hlev rojaka Joe Pillha. Ako bi se vnel tudi hlev rojaka John Orožana, bi bil ogenj upelnil celo naselbino. Gorelo je po eni celi kvadratni milji. To je tudi nekaj pripomoglo zabraniti nadaljnji ogenj, ker so ženske v naši naselbini precej pogumne, kajti možje bili so vsi na delu.

Ženske so šle k premogorov in opozorile premogotehtnika, naj sporoči v roy, da pridejo možje prirediti takoj domov, ker ogenj preti celi naselbini. Na to pa se ni hotel ozirati ne tehnik, še manj pa "bas" tklo, da predno so prišli možje iz rova, se ni družega videlo, kot opustošenje vinogradov in vrtov.

Sodi se, da je po neprevidnosti zanetila neka ženska v svojem vrtu travo in plevel, a ker je bil isti dan močan veter, zaneslo je ogenj tudi v našo naselbino.

Posebna čast gre tudi rojaku Rudolf Potušek in Mrs. Mary Lieci. Tema se ima zahvaliti tudi rojaku John Kogovšek, ker sta mu otele hišo, katera stoji poleg pogorišča.

Dela se povprečno vsaki dan, samo bolj malo vozičkov nam pripeljejo.

Pozdrav vsem čitateljem Prosvete!

Naročnik.

Conemaugh, Pa. — Pričakujem, da bode enajseto uredništvo "Prosvete" dovolilo nekoliko odgovora članku pod imenom "Zmerna varčnost je temelj sreče". Odgovoriti želim namreč le delu v članku, v kolikor se piše dotakne nedo slednosti Slov. Delavske Podporne Zveze v pogledu združevanja; priobčeno v št. 60 z dne 13. marca t. l.

V prvi vrsti naj povdarjam, da se hoče z dotičnimi vrsticami postavljati v javnosti SNPJ, kot edini slovo, podporno organizacijo, katera deluje za združitev slov. naprednih podpornih organizacij, obenem pa gl. odbor SDPZ, kot največji ovirajoči faktor v tem delu.

Pisee omenjene ga članka skuša podpirati svoje besede z svoječasno v Prosveti priobčeno korespondenco med združevalnim odborom SDPZ, in gl. odborom S. N. P. J. Jaz pa naj na tem mestu pribežim, da dotičnik absolutno nič ne pozna delo združevanja; kajti ako bi on ožje zasledoval gibanje združevanja, bi imel o zadevi vsaj nekoliko več pojma, na kar bi se gotovo ne spuščal krivotkovanje gl. odbornikov S. N. P. J. kateri se trudijo, da se združitev prej ko mogoče uresniči.

Pisee niti ne ve, da je SDPZ, nedavno rešila najvažnejši in najobtežljivejši pogoj za združitev z SNPJ. To je namreč solventnost, katero ima SDPZ doseči v teku prihodnjih dveh mesecev, s čemer

bode odpravljena zadnja zapreka medsebojnega pogajanja.

Ako si g. W. B. domišlja, da bi se z golim kritikovanjem za združ. delujočih oseb prej dosegel cilj, se temeljito moti, za kar naj spravi predbacivati razkolj v svoj žep.

Po mojem mnenju tiči ravno v takih ljudeh vzrok dosedajšnjega neuspeha v smislu združevanja.

V dobesedni kritikujoči obsodbi prvakov, "ki sede pri polni skledi enotnih aradov"; se smatram osebno prizadetega, kot edini za boro eksistenco zadostno plačani gl. odbornik SDPZ.

Za vse v članku navedene žaljive in kritik. napade se pisem kar najlepše zahvalim, in obzljajem le taktiko pisca — posluševati se predmetov, o katerih ni zadostno podučeni — za javno razpravljanje; oziroma, posluševati se neutemeljenega gradiva za se stavljanje člankov.

Ob enem svetujem temu modrijanu, da naj se v bodoče prej za dostno podučí o zadevi, o kateri želi javno razpravljati, ako se hoče izogniti neljubi blamaži.

Čitateljem Prosvete in članom raznih slov. podpornih organizacij: Naprej s stvarnim delom za združenje!

Vaš za združenje v čim večjem obsegu

Blaž Novak, tajnik S. D. P. Z.

Alix, Ark. — Nedavno tega poročal sem o tukajšnjih delavskih razmerah. Zdaj morem sporočiti toliko, da draginja napreduje, delo pa "krepa". Kogar veseli, pride lahko malo počivat v te tople kraje, bo lahko videl kako se bombaž prideluje in kako kaneške evetke rokavice nosijo. Slovencev nas je tukaj malo. Zaposleji sro večinoma v premogovnem rovu. Ne smete pa misliti, da je kak veliki kanski obrat; v enem rovu dela namreč celih dvanajst rudarjev!

Imamo tukaj tudi božji hlevček, kjer pohlevne ovčice strižejo. Pa naj jih, zakaj se pa pustijo!

Vabim Terbovčevega Toneta, naj pride zopet enkrat semkaj na gorci jug. Videl bo lahko farmarje, kako sekajo trto po vinogradih, ker ne smejo več vina prodajati. Pozneje bo lahko opazoval kako "ajda" ali pa "fibra" evete.

Z agitacijo za dnevnik Prosveta gre težko, ker se vsak izgovarja, da ima že druge liste itd. Vseeno sem jih nekaj dobil, za druge pa upam, da jih pridobim pozneje. (Kar omenjate glede farne, ki jo imate na prodaj v Missouri, ne moremo priobčiti v dopisu, ampak v oglasu, za ktere ga je treba plačati. Op. ured.) Pozdrav vsem čitateljem Prosvete! — Louis O. r. Box 44, Alix, Ark.

Columbus, Kans. — Naj se že jaz malo oglasim iz tega "kraja pokore". Ne da bi kdo mislil, da se nahajam v kakem samostanu, kjer delam pokoro ali opravljam velikonočno spoved. Znamo je, da je Kansas država v kateri vladajo bogovi prohibicionistov. Po stari postavi, pa je smel vsak imeti ali si naročiti opojnih pijač za osebno rabo. Odkar je pa v državni postavo dajati sprejeta takozvana "bone dry" postava, zapade kazni vsak, ki prodaja, kupi ali tudi samo pri sebi nosi požirek kake opojne pijače. Za vsak prestopok

je določena kazen 30 dni zapora in še denarna globa. Tako nam bodo v znamenju svobode kmalu začeli ukazovati kaj smemo jesti in piti.

Razume se, da take postavbe so le za revne delavske sloje, kajti kapitalizem hoče, da delavec nikoli niti enega delavnikka ne izpusti. Kakšnih posebnih zabav in razvedril delavce itak nima in če se mu še požirek hladne pijače ne privoši po storjenem delu, da si izniže prah iz grla, je to višek hinavščine. Bogatinov seveda nihče ne vpraša če imajo in koliko opojnih pijač imajo v hiši. Odkar je "bone dry" postava v veljavi se je že mnogo žejnih pregrešilo na ta način, da so se podali čez mejo v Missouri in se tam rešili žejnih grehov. Mesto Joplin, Mo. je samo par milj oddaljeno od nas in tam se dobijo vse mogoče moker dobre. Seveda se ga eden ali drugi od veselih malo navleče. Avtomobile, v katerih se odrešeni vozijo iz mokrega Joplina nazaj v suho Kansas navadno policaji ustavijo in preiščejo, prečnofajotudi potnike pod nosom in ne vem kod se, če kateri kaj diši po tisti tekočini, ki jo prohibicionisti na skrivnem sami "lajkajo". Pozivljam Mr. Gajžlo, naj pride sem s svojim luftšifom, da nam bo priušal pijače iz Missouri. Delal bo imeniten "biznes" in lahko je brez skrbi, da ga "blajtarji" ne bodo vjeli.

Zinjo smo imeli lepo in suho, sneg je padel samo štirikrat, pa ni obležal več kot tri dni. Trava je že začela zeleneti in tudi regrat že pridno nabiramo.

J. Zakrajšek.

Širom Amerike.

POLICIJA JE BAJE NAŠLA MORILCA HILAIRJEVE.

New York, N. Y. — Policija obtožuje Benny Sternberga, da je umoril mrs. Elsie Lee Hilair, ki so jo našli zadavljeno v hotelu.

Sternberg trdi, da ni bil z mrs. E. L. Hilair v hotelu Martinique.

KAKO TROŠIJO BOGATINI DENAR.

Atlantic City, N. J. — Jim Brady je naročil za svojega kužka, ki sliči na ime "Mickers Mallory" očala iz kosti želve in okrašena z diamanti.

ZAKON ZA CENZURIRANJE KINEMATOGRFSKIH SLIK JE UBIT.

Lansing, Mich. — Razni moralneži so se trudili, da je Eaton vložil zakonsko predlogo, ki določa, da morajo biti vsi filmi predloženi državnemu cenzorskemu odboru, da jih pregleda, preden pokažejo filme v kinematografskih gledališčih. Legislaturni odsek je predlogo zavrgel, tako, da ne bodo še glasovali o nji v zbornici.

PROTI MOČNIM OPOJNIM PIJACAM.

Sacramento, Cal. — Državni senatni odsek je priporočil Rominerjevo zakonsko predlogo, ki prepoveduje prodajati opojne pijače, če imajo več kot 14 odstotkov alkohola.

POVIŠANA CENA ZA PREHRANITEV PSOV.

New York, N. Y. — V hotelu Ma jestje zahajajo navadno bogatini in bogate dame, ki jemljejo svoje kužke s sabo, da se ne dolgočajo.

Uprava hotela naznanja, da mora 1. aprila vsak gost, ki pripelje psa s sabo, plačati za njegovo prehranitev in bivanje v hotelu dva dolarja na dan.

Bogatini in bogate dame bodo kljub tej visoki ceni jemale psičke s sabo v hotel, saj zanje gara na tisoče delavcev.

PET KURJAČEV ARETIRANIH RADI PUNTA.

New York, N. Y. — Šerif je odgnal pet kurjačev z zveznega kolnisknega parnika "Seneca" radi punta v okrajno ječo Richmonda. Kurjači so bili uklenjeni in ostanejo v ječi, dokler ne pridejo pred vojni sod.

Častniki na parniku molče o aferi, kurjači so pa povedali le toliko, da se je neki strojnik umešaval v boj s pestmi in da je nekdo vrzel za njim železen drog.

PREDLOGA PROTI ODERUŠTVU.

St. Paul, Minn. — Poslanec Welch je legislaturni zbornici predložil predlogo k spremeni ustave, ki daje državi pravico, da trži z žitom, premogom in živili.

V ARZENALIH DELAJO S POLNO SILO.

Davenport, Ia. — V soboto pričnejo v arzenalu v Rock Islandu delati s polno silo. Delavci bodo delali v dveh partijah po deset ur dnevno, praznik v soboto popoldne bo odpravljen.

Iz Watertowna poročajo, da so dobili navodilo, da uvedejo deseturni delavnik v arzenalu. Col. T. C. Dickson, ki je poveljnik nad arzenalom, izjavlja, da potrebujejo izurjene delavce, posebno strojnike in risarje. V arzenalu dela osem sto delavcev.

Iz Philadelphije prihaja vest, da so v frankfordskem arzenalu dobili povelje, da delajo v polno paro, kot je določeno za vojni čas.

SPLOŠNO VOJAŠKO VEŽBANJE.

Providence, R. I. — Legislaturna zbornica je sprejela resolucijo, ki se izreka za splošno vojaško vežbanje na suhem in na morju.

OGIBALIŠČNI ČUVAJI SO TUDI DELEŽNI ZMAGE ŽELEZNIČARJEV.

New York, N. Y. — Upravni svet New York Central železnice družbe je sklenil, da velja Adamsonov zakon tudi za 5000 ogibališčnih čuvajev, ki niso člani štrih železniških bratovščin, ki so izvajale zmago.

Ogibališčni čuvaji so organizirani zase in njih organizacija je zastopana v "Ameriški delavski zvezi". Pred kratkem je njih organizacija podpisala pogodbo z železniško družbo, ki jim daje malo manj kot Adamsonov zakon. Po izjavi upravnega sveta bodo zdaj uživali ogibališčni čuvaji iste pravice kot vlakospremnih osebje.

TEŽKA KAZEN RADI UBOJA.

Green River, Wyo. — Sodnik Arnold je obsodil Resto Jeliča, ki je ustrelil Andrej Bondurasa dne 29. marca 1916, na trideset do štirideset let ječe.

Jelič je bil spoznan krivim umora druge vrste. Ustrelil je Bondurasa, ker se je umešal v rabotko, ki jo je imel z Ano Angelovič, njegovo ljubico. Angelovičeva je svakinja Bondurasa.

OSEBNI VLAK JE ZAVOZIL V PODRTINE.

Waterloo, Ind. — Osební vlak št. 19. New York Central železnice je zavozil v tovorni vlak, ki je skočil raz tir, ker se je zlomila os pri vozi. Vlak sta se tučela srečati, ko je voz, naložen z živili, skočil raz tir in se postavil po čez. Stroj osebnega vlaka in več tovnih voz je razbitih.

Kurjač na lokomotivi osebnega vlaka je bil na mestu ubit, strojevodja Mouton je pa dobil težke poškodbe. Več potnikov je lahko ranjenih.

(Nadaljevanje iz prve strani)

Edino uradno zastopništvo Kr. Ogrske Poštne hranilnice Budimpešta.

Brez zadnjega poglavja.

Spisal Jos. Kostanjevec.

II.

Mračilo se je že v majhni sobi z razgledom na vrt. Na zahodu je polagoma pojemala večerna zarja, sence so se začele vlačiti med drevesnimi vrhovi in so se nizale vedno bolj k tlom. Tiho, neslišno so stopale po peščenih potih, so zagrnille steze in trate. In upognile so se evetlice, v pričakovanju so se zabizale veje in vejice. Rahel vetrič je potegnil po nasadih, po vzhodu se je razširil prijeten vonj po rožah, ki so cvetele v dolgi vrsti ob zidu. Drobno vejevje grmicevja se je stisnilo skupaj, šepetalo je med seboj, je pričakovalo novega tajinstvenega življenja, ki ga je s seboj nosila noč na rahlih, temnih perotih.

Gori na oknu one majhne sobe se je prikazala kodrasta glava. Nagnila se je čisto ven in se ozirala po tihih potih na vrtu. Velike temne oči so se vlažno svetlikale izpod dolgih svilenih trepalnic, pričakovalne so nekoga. Zdajdaj mora priti, zdajdaj se prikaže njegova sloka postava izza grmovja! ... Čuj, ali se ni zdaj oglašila njegova stopinja v drobnem pesku? Ni! Padla je gotovo suha veja s stare jablane na ovinku ... Toda nekaj se giblje tam na koncu, nekaj visokega in vitkega. Ali ni on? Zakaj se ne premakne, zakaj ne stopi korak dalje? Ni! ... Zablestela je bela laketa, pomignila mu je roka ter prosila naj stopi bliže, gibala so se ustna, težko ga je pričakovalo njeno srce ... Mlad javor je stal tamkaj priklenjen na mestu, njegove tanke veje so se zibale in objemale mehko noč ... Saj je rekel, da pride noč, da pride celo bolj zgodaj, nego po navadi!

Naslonila se je kodrasta glava v roke in se zamislila. Ne, ni mogoče, da ne bi prišel. Zadržali so ga nenadni opravki. A ko se jih reši, gotovo prihitijo na perotih k njej, in njegov mehki glas ji bude šepetal sladke besede. Kako počasi teko četure! In vendar je že dest! Ne, nočoj ga ne hode več! Še niže je zlezla kodrasta glava, naslonila se je na desko pri oknu ...

Zunaj pa je bilo že temno, da se niso razločevale več niti poti. Visoke sence so silile kvšku, zibale so se in majale. Gori nad njimi so blestela svetle zvezde.

Kodrasta glava pa je slonela na deski ob oknu in se ni genila. Razpustili so se črni kodri in so mahali navzdol, svetile so se bele lekti.

"Ana!"

"Čuj, Ana!"

Kdaj se je približal, da ga ni čula! Niti pesek ni zakrpal pod njegovimi nogami, nič se ni genilo okoli njega. A bil je pri njej, čutila je njegovo sapo, čutila njegov dih.

"Ana, prikel sem po slovo. Nič več se ne bova videla!"

Kodrasta glava se je nenadoma dvignila kvšku, roke so zakrile po zraku.

"Moj Bog, kakšne sanje! Saj ga ni tukaj!"

Še enkrat je pogledala Ana po vrtu, a vse je bilo tiho. Počasi je zaprla okno ter izginila v sobi.

Prav tačas, ko je Ana slonela ob oknu na vrt, je obhajal v krasno razsvetljeni sobi sredinestne velike hiše svoj roko mladi gospod Anton Volce. Bogato je bila obložena dolga miza, penile so se kristalne čaše, rdeči so veselili obraz. Bliskoma so v sosednji sobi hiteli prsti po tipkah novega klavirja, ognjevit valček je vršal po dvorani.

Mladi Anton Volce je vrtel svojo zaročenko po njega taktih, stiskal je njene drobne prste med svojimi in se privijal k njenim prsim. Njene žareče oči so visele na njem in so ga omamljale.

Oddalec sta gledala nevestina roditelja. On majhen in suh, ona debela in naduta.

"Kakor nalašč sta ustvarjena drugi za drugega, kakor nalašč, kaj ne Egon?"

"Da, kakor nalašč, da, mama!"

Valček je nehal, pari so se ustavili in so prihiteli k mizi. Zazvenele so čaše, zaškripalo se je rujno vino.

"Bog živi zaročenca!"

"Bog živi! Bog živi!"

"Ali ne zaplešemo zopet?"

Iznova je začimelo po dvorani, vnovič je zaplesal gospod Anton Volce. In plesal je kakor brezumen, plesal zlasti tedaj, ko mu je šinila neka silna misel v glavo. Toda otrese se je je takoj in posrečilo se mu je, da je nočjo pozabil one kodraste glave, ki je slonela ob oknu na vrt in ki je prav tačas čakala njega, Antona Volca ...

Tiste dni potem se je oglašil agent Zabukovec v oni mali sobi z oknom na Volčev vrt. Počasi in s trepetajočim srecem je stopal po stopnicah navzgor. Nametil se je bil, da prihaja zadnjič. Ako ga Ana odkloni še danes, potem je ne boode nadlegoval več, potem že hoče odpraviti sam s seboj kakorkoli.

Ljubilo je malo Ano s kodrasto glavo in kot nežni črni, kot morje globokimi očmi. Ljubilo je malo Ano z belimi, bleščecimi lasmi, malo Ano z onim otroškim, naivnim vedenjem. A dosedaj ni bila njegova ljubezen uslišana, vsaka beseda je bila brezupna. Mala Ana ga je sicer poslušala, smilila se ji je, a vselej je odbila njegovo prošnjo v tupo, toda odločno.

Zabukovec ni vedel, kaj bi skusil. Saj mu ni nikdar razdelala, da je z dušo in telesom vla na mladenčur Volce. Zabukovec je zadnje dni izkušal, a danes se je odločil, da govori z Ano zadnjič.

Ko je stal pred njenimi vrati, se je zdel sam na seboj kot otrok. Ta velika, močeni in zdravi človek svojim lepim moškimi obrazom, ta se je vedel sedaj kot bojazljivca, srce se mu je treslo v pesih. Komaj slšno, nerodno je potrkal.

Takoj pri vratih mu je prišla nasproti Ana.

— Ustavil se je in jo je pogledal. A tedaj je

zapazil, da se je njena postava skjučila v teh dneh, kar je ni videl, da je bila Ana sedaj neznačajna in drobna. A ko ji je pogledal natančneje v obraz, je videl, da so ji bile oči rdeče od joka in da so široko črno obrobile.

Stopila je k njemu in mu podala roko.

"Kaj Vam je, gospodična Ana?" Izginil je strah iz njegovih prsi, ko jo je videl takšno.

"Nič več mi ni sedaj, gospod Zabukovec — prestala sem," je dejala tiho in mu pogledala v oči. "Sedite k meni, Vi ste edini prijatelj, ki sem mu zaupala od nekdaj, zato Vam hočem povedati vse."

In pripovedovala mu je o svoji ljubezni do Volca in ni mu zamočala niti pičke ...

Čez dobro uro pa se je vračal Zabukovec po stopnicah vselega srecem, da bi bil zavriskal. Iz izpovedi Anine je šele spoznal njeno vrednost, spoznal, kako zlato srce bije v teh ozkih prsih. In ljubil jo je še bolj kot prej in vedel je, da je ne zapusti nikoli.

Nekoliko mesecev pozneje je bila Ana žena Zabukovecova, ki je bil tedaj agent pri tvrdki Volčevi.

III.

Na posameznih drevesih je že rumenelo listje in zjutraj je že skoro sleherni dan ležala megla nad mestom. Jesen je silila v deželo, je pošiljala prve svoje poslanece, da napovedo njen prihod. Počasi prihajali drug za drugim, počasi, kakor bi si ne upali, vsak se je prikradel kar čez noč, da bi ga ne zalotilo podnevno sonce, ki se jim še ni hotelo tako hitro umakniti. Počasi, tiho in skrivaj so prihajali, kakor prihajajo prvi sivi lasje na mlado glavo. Sonce jih je slednjič ojačilo, a jih ni hotelo videti teh poslancev z uvelimi lici, z izpitimi žilami in ugaslimi očmi. Mimo njih je jadralo dalje in se je smejalo. Mož jih noče videti prvih sivih las, nasmehe se in se obrne od ogledala ...

Jutra so bila hladna, a popoldnevi topli. Kdor je mogel, je hitel iz mesta v okolico, v to lepo, sanjavo okolico. Zlasti ob nedeljah so potovale nebrojne gruče iz prašnih mestnih ulic, da se navžijejo svežega zraka, da se razkužijo raznih tvorin dima, ki so ga morali požirati ves teden. Mešali so se pešci in izvožniki, dirjali so kolesarji in najnovejši in hkratu najnesramnejši avtomobilisti.

Neke nedelje popoldne se je odpravil tudi agent Zabukovec s svojo ženko iz mesta. Ona je peljala voziček, v njem je sedel prvi njen otrok, enoletna Minka. Hodila sta ob robu ceste, ob njivah in orumenelih travnikih.

"Kako lep dan je danes, Ana! Toda, kaj bi mi bila ta svetloba, kaj bi mi bila vsa ta krasota narave, da nimam Tebe in otroka, Ana! Pred dvema letoma si nisem mislil, da bom kdaj tako srečen."

Pogledala ga je hvaležno s svojimi velikimi, temnimi očmi.

"Ali si res srečen, Ivan?"

"Ali moreš dvomiti, Ana? Glej, kadar hodim samotno po več dni po svojih trdnjavah in mučnih poslih, daleč od doma po trgih in vaseh, tedaj me spremlja povsod tvoja ljubezen. Močan sem v tej ljubezni in ne straši me bodočnost. V najtemnejši noči mi sijajo tvoje oči kakor nebeske zvezde in jasna in ostro je začrtana pot pred menoj — ne bojim se, da bi jo zgrešil."

"Kako sem ti hvaležna za takšne besede, Ivan!"

"Glej, Ana, pred nekoliko dnevi sem srečal nenadoma svojega nekdanjega prijatelja Kavčiča. Kakšen fant je bil to! Njegova odločnost ni poznala nobene meje, njegove misli so letale daleč in brez zadržkov v najdaljnje daljave, v najskritejše kote, njegove nade so segale do neba. Kje naj bi bila zapreka, da bi je ne bila odstranila z lahkoto njegova močna roka? Zemlja in nebo, oboje mora biti njegovo, sem si mislil tedaj. A ko sem ga srečal zadnjič, ga ni več poznalo moje oko. Samo duša moja ga je še spoznala, ko me je ogovoril. Kakšen si prijatelj, sem viknil, ali si ali nisi to ti, ki sem te občudoval kakor neko višje bitje, bitje, ki hodi visoko nad nami in se njegova noga ne more oblatiti v blatnem vsakdanjega življenja? Pogledal me je začuden, nekaj se je zablisnilo v njegovih očeh. 'Prvi si, prijatelj' mi je odgovoril, 'prvi, kakor vidim, izmed vseh onih, kar sem jih srečal v zadnjih letih, prvi, da si ostal takšen, kot si bil nekdaj. Zato pojdi z menoj, povedati ti hočem svojo povest.' — Ta povest, Ana, je vsakdanja, a prav ta vsakdanja povest jo dela silno žalostno."

"Zabukovec se je zamislil in je stopal molče ob svoji soprog.

"Ali mi nočeš povedati te povesti, Ivan?"

Zdrnil se je in je dejal.

"Da, Ana, povem ti jo, toda ne sedaj. Ko bova zvečer doma, tedaj boš slušala vse."

Voziček z otrokom je škripal dalje po pešeni poti, oddalec so se belile nizke bele hiše stranskih vasi, nad njimi so se vzdigovali začrneli zvorniki, vmes se je mešalo košato drevje z napoli orumenelim listjem.

Zabukovec in Ana sta zavila v prvo gostilno. Pod širokovejnimi orehi in kostanji so stale tamkaj pogrnjene mize, okoli nekaterih je sedelo že dokaj meščanov. Na dotlejnem koncu vrta je bila še prazna miza. K njej sta sedla. Kmetiška natakara, debela punca zagorelih lic in rjave polti, jima je prinesla piva in gnjati.

To skromno južno sta bila ravno kar zaužila, ko zaslišata na cesti ropot nove kočije. Ana se ozre in prebledi. V kočiji je sedel Volce v svojo soprogo. Bilo je prvič, da ga je videla, odkar sta bila poročena z Zabukovecem. Mlada Volčevka je sedela ob strani svojega moža v svetli moderni toaleti, ki je nje lepoto še povečala in kazala nje vitki stas in bujne ude. Njena lepa glava je zrla pomnoško okoli sebe, videti je bilo, da je vajena gledati druge nizko pod seboj. Njene oči so se svetile, njena usta so bila napoli odprta in bleščala so se beli drobni zobje. Sedela je kakor kraljica na prestolu, lepa in mogočna.

(Dalje prihodnj.)

Plavice in slak.

Spisuje Ivan z Verha.

I.

Gospoda je tu!

Ubogi, ubogi Dobrujčani! Ta "naša nedelja," ko imajo pri svetega Jakoba podružnični shod, bo de jim celo pamet zmešala! Ali ni dovolj, da obhajajo danes tako svet dan, za pravim sv. dnevom o božiču neki najsvetejši? — Ne, to še ni dovolj, ampak naklepetalo se je nekaj, česar bi si nihče ne bil, še v sanjah ne domišljeval. To je — gospoda. Najstarejši pod podružniškim zvonom ne pomnijo gosposkega voza v vasi. Ali je čudno, da se zaradi tega pretaka mnogokomu kri bolj urno in burno po vročih žilah. Res, da se je moralo to ravno ta dan naklepetati.

Včeraj v soboto gospode še ni bilo videti. Prav pozno v noč, ko je bilo že vse pospalo, pa je pridrla v vas. Opazil je ni nihče, če ni kak pes ali kak mladenič pod oknom zaostal. Ali ta pač ni imel časa, ozirati se po nji! A zjutraj na vse hladno zgodaj, kdaj jo izvoha prvi? Pastirski paglavci. Danes ne ženo na pašo: o takem svetem dnevu se jim je odpustilo. A v posteljah poostati jim tudi ni dalo, prvi so na nogah, ter se počono, kmalokoli dan ozvonil, z velikim vrščom po vasi pojati od enega konca do drugega.

Nekaterikrat že so vršali mimo Bošticeve hiše in zopet nazaj, a mahoma, kakor bi treščilo vanje, postoje trije ali štiri nekač korakov od Bošticevega vogla. Ugleдали so nekaj, kar jim je sapo zaprla. Saj jim jo je pač lahko, ker sredi dvorišča se sveti gosposki voz, da človeku kar vid jemlje, ko se prvi solnčni žarki vpro v kolesa. V takem vozu se neki prevažajo svetniki po nebesih; lep je, sveti se in blešči in znotraj je v dragim zametom ali svilu — nekaj takega je gotovo — opažen čez in čez. Ves roj, ki se je od znanstvih podil dalje, prisopiha na njihov kile nazaj. Začuden pa tudi preplašeni strme, za vogalom skriti, na dvorišče. Kaj bode iz tega? Malokdo se upa iz zatišja na prsto, pa če je že kateri toliko srčen, ena noga je vedno na tek pripravljena, ker tisti, le bradat, grdogled, kočijaž, ki se z gobovodo in kunjjo okrog voza ukvarja, blisne v časih tako peklensko divje po radovednih glavah, da jim kar močnaje pogreje. Kako imenitna in gosposka je pač gospoda, ki seda v ta voz. Vsi vedo dobro, kadar potegnejo pri Bošticevih zaprašeni "koleselji" izpod strehe, če se peljejo v svate ali kam drugam, komu pripada umivanje in snajenje? Velikemu hlapcu? — Ne, tudi malemu ne, ampak to je pastirjev posel, njemu se spodobijo, ne onim dvem. A ta gospod pri vozu je tako košato in ošabno opravljen, da bi se gospod učitelj sam o največjih praznikih ne upali, meriti se z njim.

Kakor bi ustrelil, raznese se glas po vasi, da so pri Bošticevih z gospodo založeni čez in čez. Je li to toliko čudo? Pri taki hiši se gospoda sme in se lahko oglašajo, ker na kmetih bi ji moral z lučjo para iskati. Sredi vasi stoji na malo vzvišenem stalu, široko podstavljena, kakor oče Boštice sami, ki veljajo vselej in povsod za dva in tri. Sedana je v visoko nadstropje in nekaj sežnje od ceste v stran pomaknena; prostor pred njo, kjer se ustavljajo vozovi, zalegal bi v mnogem mestu za majhen trg. Ko bi oče Boštice hoteli bahariti, dejali so v časih, pokrili bi jo lahko s tolariji, a bahariti nječjo. Taka je ta hiša.

Naj se nam ne šteje za zlo, da toliko časa ne povemo, kaka je in koliko je gospode. Petero, gospod in gospa Skalarjeva, ujih sin Ves, prijatelj Bošticevega Stefana (prejnjega leta sta se skupno šolala v glavnem mestu) in mlada sordnica, lepo dekle, kakih šestnajst let: Stefan je peti.

Ko se je po vsi vasi razkričalo, da so tu, ugibajo modre, stare glave: Čudno ni, vrane se bratijo z vranami, kmet s kmetom in gospi z gospodo. Saj so pa postali tudi pri Bošticevih nekako gosposki, odkar se je Stefan jel učiti po imenitnih mestnih šolah. Tako prijažno, ko nekdaj, zdaj tu ni več. Polagoma so jeli vaščanje z nekim svetnim strahom zahajati v Bošticevo krčmo, kadar je bil Stefan doma, ali pa tudi, če ga ni bilo do-

ma; drugi so celo popolnoma izostali. Da, mnogo se je premenilo pri hiši in postalo neprijetno, odkar je postal Stefan "gospod," hoče se reči, odkar se je vpisal neč "lemenatarje." V tem času, ki ga imamo sedaj v mislih, končal je ravno prvo leto, ter se z gospodo svojega prijatelja, dunajskega jurista, pripeljal domov na počitnice.

Proti osmem vstane gospoda. Zajterk si da primesti gori v svoje sobe, v prvo nadstropje. Po Zjutreku zakliče mlada gospiča doli na dvorišče: "Jean, Jean!"

"Jean" se je ravno na hlevnem pragu obul. En svetel čevlji si je bil ravno na pol obul. Klic mladega dekleta ga pretrese, kakor bi ga gad pičil. Urno izpusti čevlju ušesa, ter šepa in teče, drugače v roki držeč, pod okno h gospiči.

"Milostna gospiča, velite?"

vpraša s ponižnim priklonom.

"O polu desetih naprezi!"

Pastirska družina je stala še vedno za voglom, zmanjšala se ni, rajše pomnožila, a ko zašepa kočijaž od hleva proti voglu, udere s šumom in vrščem vse roj po cesti doli, najsrčnejši najprej, drugi za njimi.

Oče Boštice ko kaj neiztrpljiv ča kali v veži, da pride gospoda vendar že na spregled. Nemirni hodi po veži s ceste na dvorišče in z dvorišča zopet na cesto. Ta preklecana gospoda, koliko ima opravka in kako se pripravlja, kakor grešnik na smrt. A naposled, proti poludnetim privozijo se vendar le počasi po stopnicah doli v vežo. Oče Boštice primaknejo svojo čepico z desnega ušesa na levo in jo celo malo pridvignejo, kakor bi hoteli dati glavi malo duška in novega zraka. In zatem pozdravijo z nemikim "dobrim jutrom," ne da bi dejal, nemška govornica jim je morda bolj v čislj, ne, samo pokazati hočejo, da kaj vedo, in da več vedo, ko drugi po vasi, in da je res, kar so časih temu ali onemu dejali o svoji glavi: taka je, da jo vi drugi po moji smrti na kol nataknite, pa jo hodite za svet vpraševati. Gospoda naj zvedo, da v Dobrujni, če tudi je tako osamljena mej hribe potisnena, da celo tu nemška govornica ni bela vrana.

To se ve, da posebnih bogatij nemškega jezika bi Boštice ne mogel pokazati; nemški "dober dan", "dobro jutro," "dober večer," "lahko noč," to je vse. Ne, še nekaj ve in zna namreč šteti. — Toda kako je že s tem? — Res, pri "ans" začne, kakor drugi, ter neha pri evanek, "kadar drugi še dalje štejejo. Pa ni treba misliti, da morda dalje ne zna več, samo toliko je opomniti, da mu štetje ne gre od slej več tako dobro z jezika, kakor pred 20, ker vsak čas pohodi in preskoči po štiri, pet, deset števil. Toda, on sme tako in smel bi, če tudi bi se tirjal od njega davek za vsak preskok. Pri "sto" ("undant," tako on izgovarja) pa je, kakor bi mu jezik za zobmi obkral, samo dve številki še ve, ki pa tem več založeta: "tauzent" pa "maljon."

V vasi mu ni nihče kos, in v vsej župniji samo trije, gospod župnik, gospod kaplan in gospod učitelj (prav gotovo pa nikakor ni, pravi Boštice o poslednjem); z beričem in vsakim drugim pa bi se spoprijel, in rokave čez komolce zavil, ter ga treščil ob tla, ko likokrat bi bilo treba. To se ve, da o Stefanu se samo ob sebi uide, da on ve več, on sam več, ko oni trije skupaj, g. župnik, g. kaplan, g. učitelj in še birci po vrhu, ker v novih šolah se uče neki sila veliko. Vsa Bošticeva in Stefanova misel je taka. Zato pa bi Boštice najrajši, da bi se mu vsa vasa odkrivala posebno danes, ko je toliko gospode v hiši, da se tema dela.

(Dalje prihodnj.)

ZVEZNA UPRAVA JE KUPILA 15.000 AKROV SVETA.

San Francisco, Cal. — Vojni department je kupil okraju Monterey 15.200 akrov sveta za vojaške namene.

HARVARDSKA UNIVERZA ODPUSTI DIJAKE, ČE PRIDE DO VOJNE.

Cambridge, Mass. — Harvardska univerza bo takoj odpustila dijake, ki še niso napravili izpitov. Univerza se spremeni v učilišče za oficirje. Dijaki, ki še niso graduirali, pa so člani univerze vojaške organizacije, bodo imeli pravico, da napravijo častniški izpit. Poročilo je polnradno.

BELEGA ZAMORCA IMENUJO "ŠKRATA"

Earle, Ark. — Policija je aretirala tri zamorce, ker so hoteli preteptati s palcami starega zamorca. Tekle so za njim do srede mesta za starim zamorcem in ko jih je ustavila policija, so rekli, da trajajo pri svojem sklepi, če letni zamorec v petih dneh ne pusti mesta, ker dela zamorski selbinsi sramoto. Žene pravijo, da je priletni zamorec "škrata," da daje drugim zamorcem slab zgled. Stari zamorec je prišel radi tega do te psovke, ker je postala njegova koža bela, samo okoli oči je še črna.

ČLOVEŠKA HINAVŠČINA JE VELIKA.

Laporte, Ind. — Ko so pokopavali mrs. Amos Castile, ki jo je ubil njen soprog, se je na stotine ljudi udeležilo pogreba. Ko so pokopavali soproga, ki jo je umoril izvršil samomor, ni šel nihče za pogrebom in zagrebli so ga na prostoru za siromake. Castile je bil velika cerkvena luč, imel je pri cerkvi prvo besedo in pred umorom in samomorom je vžival pri tistih, ki so ga za smrti zapustili, veliko spoštovanja.

SLOVENSKA VEST.

Youngstown, O. — Štorklja je obdarila rodbino J. Petrieh v nekajšnem mestu z malo hčerko (gigo).

Poročevalce.

LISTNICA UREDNIŠTVA

Iz Duluth, Minn. dobili smo dečji popravek k dopisu iz Chicago, Minn. v št. 65 Prosvete: "Tožbe proti dedičem pokojne Mne. Goin ni vložil nikak katoliški župnik iz Superior, Wis. ampak "chaplain" nekega zavoda v Duluthu, ki se zdaj študi med Slovence nekeje v Wisconsinu, da bi vama ustanovil župnijo!"

F. Žerovec, Kenosha, Wis. — Druge vole potrdimo, da nam niso Vi poslali poročila o zadevi Mary Omerza, katero je bilo prišlo čeno v Prosveti št. 66. Veseli nas tudi slišati, da je bila zadeva čisto malenkostnega pomena. Pozdravljeni!

RAD BI IZVEDEL

kje se nahaja moj prijatelj Martin Petrieh, svoječasno nekako pred dvema leti bil je na B. shop, Pa. Cenjene rojake prosim, če kdo ve za njegov naslov, da mi ga naznani ali pa naj se sam prijavi. Moj naslov je: Louis Britz, P. O. B. 75, Glencoe, Ohio.

POTREBUJEMO TAKO!

Žensko korespondentko za slovenski in hrvaški jezik. Mora znati tudi popolnoma angleški jezik. Pisite koliko plače bodete zahtevali.

Universal Translation Bureau, Sun Bldg. New York, N. Y.

RAD BI IZVEDEL

za mojo prijateljico Mary Zarda iz Metlike. Pred par leti se je nahajala v West Allis, Wis. ko sem ji pisal leta 1914 iz Springfielda, Ill. Želim izvedeti za njen naslov le z osebne prijateljice. Prosim cenjene čitatelje, ako kdo ve za njen naslov, da mi ga naznani ali naj se mi ona sama prijavi, za kar bodem zelo hvaležen. Moj naslov je Louis Pintar, P. O. Box 447, Painesdale, Mich.

Pozor rojaki!

Kadar potrebujete pisni p. pir in kuverte z vašim imenom in naslovom tiskanim v oglasju, prajajte vselej za ceno pri nas!

MIKE ČEBAŠEK, Box 148, Van Vorst, N. J.

ROBERT W. LAYER

ARCHITECT

118 N. La Salle St., Chicago, ki je izdelal načrt za gl. univ. S. N. P. J. se priporoča Slovencem za izdelovanje stavbinških načrtov. Tel. Frank 6601

TEL. NA DOMU AUSTIN 600